

GOGLEDD CYMRU

GWASANAETH TÂN AC ACHUB

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

ADRODDIAD MONITRO PERFFORMIAD

Hanner blwyddyn

Ebrill – Medi 2022

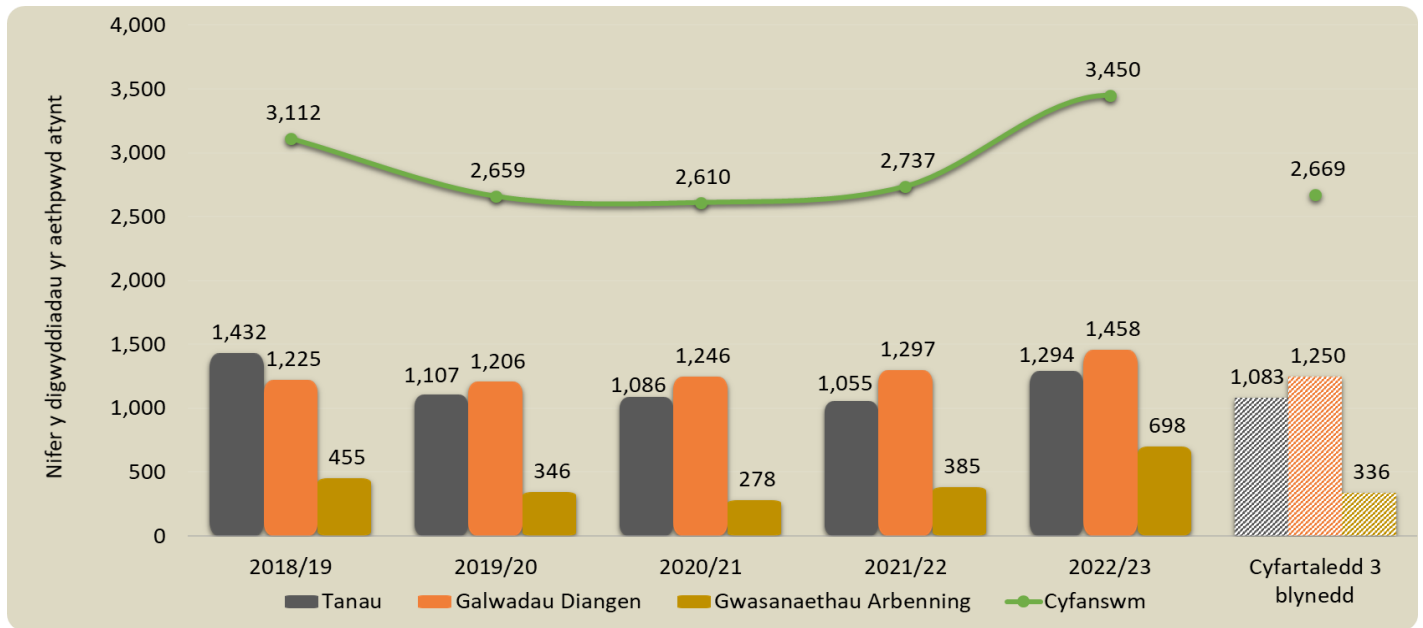
Mae'r ffigyrau'n rhai dros dro a gallent gael eu newid ryw ychydig.

Cynnwys

1	Pob Digwyddiad	1
2	Tanau yn ôl Categori a Chymhelliant.....	2
3	Prif Danau, yn ôl Math o Eiddo a Chymhelliant.....	3
4	Tanau damweiniol mewn cartrefi.....	4
5	Marwolaethau ac anafiadau o danau damweiniol mewn cartrefi	5
6	Larymau Mwg - Tanau Damweiniol mewn Cartrefi (ADFs)	6
7	Galwadau Diangen.....	7
8	Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig	8
9	Gwrthdrawiadau ar y Ffordd a Thynnu'n Rhydd / Rhyddhau	9
10	Monitro yn erbyn Amcan Gwella a Llesiant 1:.....	10
11	Argaeledd Arfaethedig 20 Gorsaf	11
	Geirfa.....	12

1 Pob Digwyddiad

1.1 Yn ystod hanner cyntaf blwyddyn ariannol 2022/23, mynychodd y Gwasanaeth 3,450 o ddigwyddiadau brys a galwadau diangen, cynnydd o 26.1% ar yr un cyfnod yn 2021/22.

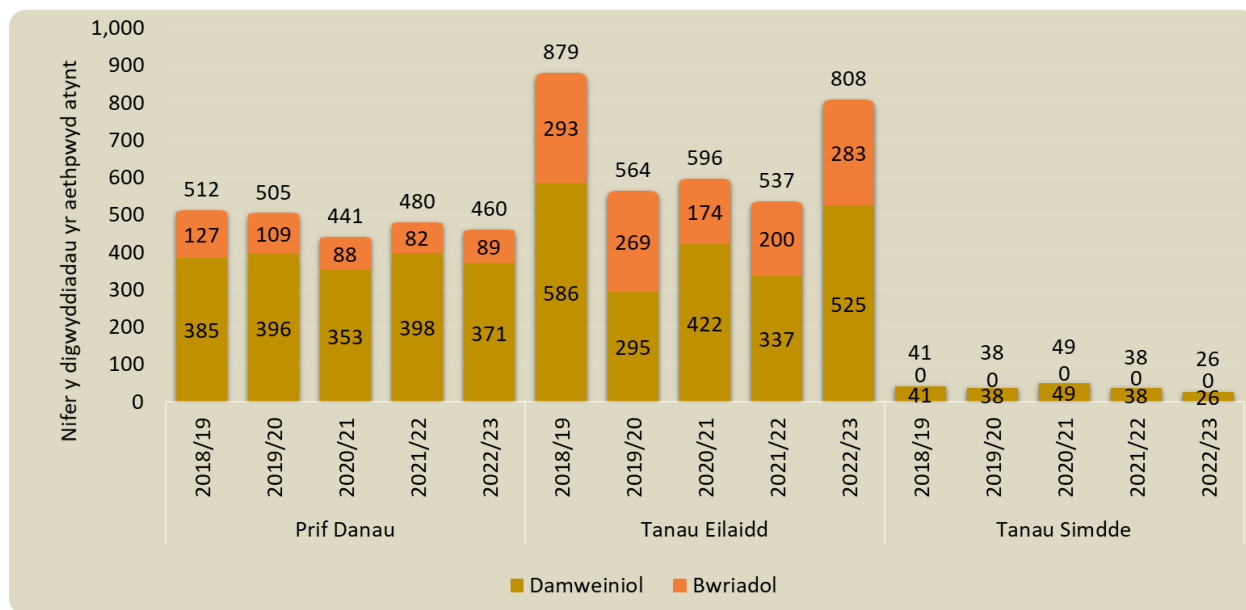
Categori	Blwyddyn	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Cyfanswm y cyfnod hyd yma	% y newid hyd yma yn ystod y flwyddyn	Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	% y newid hyd yma yn ystod y flwyddyn / Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
Cyfanswm yr holl ddigwyddiadau a fynychwyd	2022-23	1,575	1,875			3,450	↑ 26.1%	2,669	↑ 29.3%
	2021-22	1,322	1,415			2,737			
Cyfanswm y tanau	2022-23	577	717			1,294	↑ 22.7%	1,083	↑ 19.5%
	2021-22	575	480			1,055			
Digwyddiadau Gwasanaeth Arbenning	2022-23	327	371			698	↑ 81.3%	336	↑ 107.7%
	2021-22	152	233			385			
Cyfanswm galwadau diangen	2022-23	671	787			1,458	↑ 12.4%	1,250	↑ 16.7%
	2021-22	595	702			1,297			

*Mae'r colofnau llwyd yn dangos: cyfartaledd y tair blwyddyn ariannol flaenorol (ar sail y cyfnod adrodd cyfatebol); canran y newid ar sail y gwahaniaeth rhwng y flwyddyn ariannol gyfredol a'r cyfartaledd tair blynedd.

2 Tanau yn ôl Categori a Chymhelliant

- 2.1 Mae cyfanswm o 1,294 o danau wedi eu mynychu; cynnydd o 22.7% ers 1,055 yn 2021/22.
- 2.2 **Prif danau**– Roedd gostyngiad o 4.2% mewn prif danau, o 480 i 460 o'i gymharu â chwe mis cyntaf 2021/22.
- 2.3 **Tanau eilaidd** – Roedd cynnydd o 50.5% mewn tanau eilaidd, gan gynyddu o 537 i 808.
- 2.4 **Tanau simnai** – Roedd gostyngiad o 31.6% mewn tanau simnai, o 38 i 26, o'i gymharu â'r un cyfnod yn 2021/22.

Categori	Blwyddyn	Ch.1	Ch.2	Ch.3	C.4	Cyfanswm y cyfnod hyd yma	% y newid hyd yma yn ystod y flwyddyn	Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	% y newid hyd yma yn ystod y flwyddyn / Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
Prif Danau	2022-23	226	234			460	↓ 4.2%	475	↓ 3.2%
	2021-22	251	229			480			
Tanau Eilaidd	2022-23	332	476			808	↑ 50.5%	566	↑ 42.8%
	2021-22	293	244			537			
Tanau Simnai	2022-23	19	7			26	↓ 31.6%	42	↓ 38.1%
	2021-22	31	7			38			

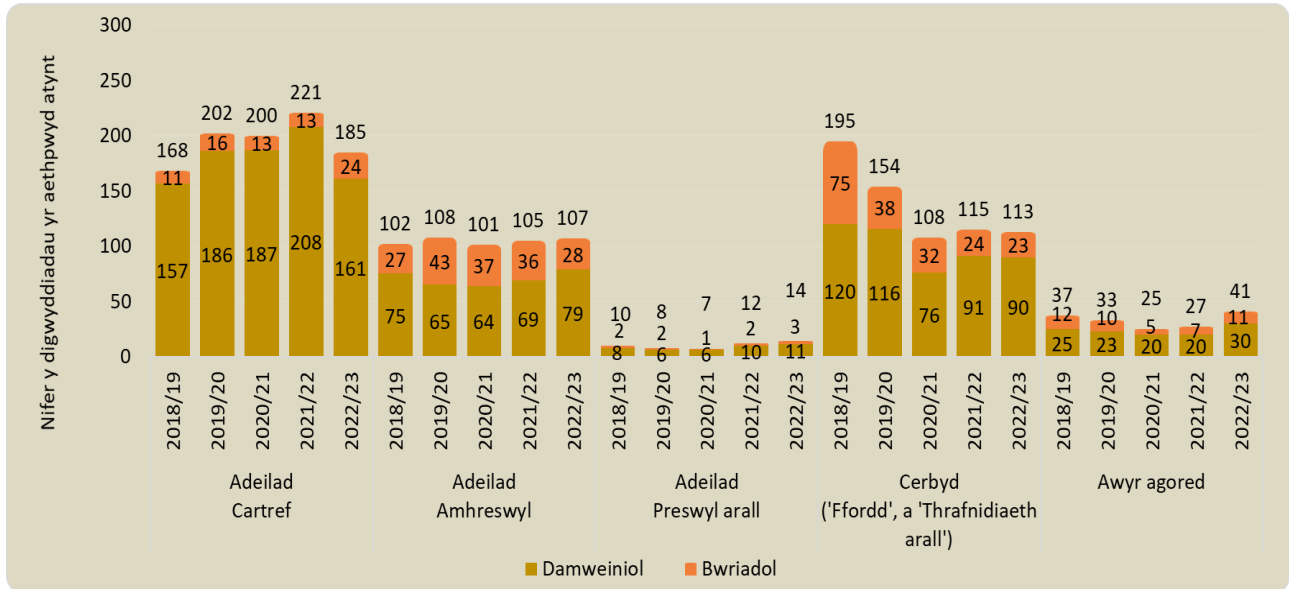
*Mae'r colofnau llwyd yn dangos: cyfartaledd y tair blwyddyn ariannol flaenorol (ar sail y cyfnod adrodd cyfatebol); canran y newid ar sail y gwahaniaeth rhwng y flwyddyn ariannol gyfredol a'r cyfartaledd tair blynedd.

3 Prif Danau, yn ôl Math o Eiddo a Chymhelliant

3.1 Yn ystod y cyfnod adrodd, cafodd 28 o brif danau eu cynnau'n fwriadol mewn adeiladau amhreswyl, o'i gymharu â 36 yn ystod hanner cyntaf 2021/22.

3.2 Yng Ngharchar y Berwyn, digwyddodd 8 tân bwriadol, o'i gymharu â 21 yn yr un cyfnod yn 2021/22.

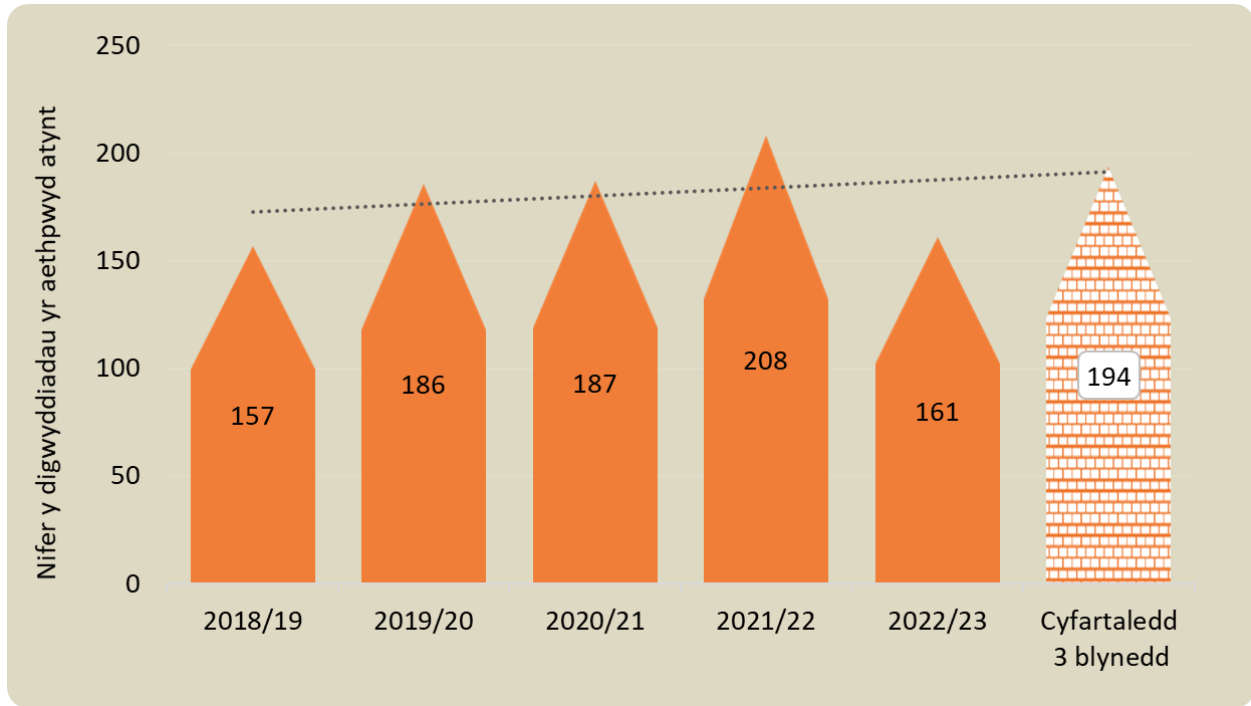

Categori	Blwyddyn	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Cyfanswm y cyfnod hyd yma	% newid hyd yma yn ystod y flwyddyn	Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	% y newid hyd yma yn ystod y flwyddyn/ Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
Yr holl brif danau bwriadol	2022-23	41	48			89	↑ 8.5%	93	↓ 4.3%
	2021-22	40	42			82			
Yr holl brif danau damweiniol	2022-23	185	186			371	↓ 6.8%	382	↓ 2.9%
	2021-22	211	187			398			

*Mae'r colofnau llwyd yn dangos: cyfartaledd y tair blwyddyn ariannol flaenorol (ar sail y cyfnod adrodd cyfatebol); canran y newid ar sail y gwahaniaeth rhwng y flwyddyn ariannol gyfredol a'r cyfartaledd tair blynedd.

4 Tanau damweiniol mewn cartrefi

4.1 Aeth y Gwasanaeth i 161 o danau damweiniol mewn cartrefi yn ystod y cyfnod adrodd, 47 (22.6%) yn llai nag yn ystod yr un cyfnod yn 2021/22 (208), a 17.0% yn is na'r cyfartaledd tair blynedd o 194.

Categori	Blwyddyn	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Cyfanswm y cyfnod hyd yma	% y newid hyd yma yn ystod y flwyddyn	Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	% y newid hyd yma yn ystod y flwyddyn / Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
Tanau damweiniol mewn cartrefi	2022-23	81	80			161	↓	194	↓ 17.0%
	2021-22	113	95			208	22.6%		

*Mae'r colofnau llwyd yn dangos: cyfartaledd y tair blwyddyn ariannol flaenorol (ar sail y cyfnod adrodd cyfatebol); canran y newid ar sail y gwahaniaeth rhwng y flwyddyn ariannol gyfredol a'r cyfartaledd tair blynedd.

5 Marwolaethau ac anafiadau o danau damweiniol mewn cartrefi

- 5.1 Doedd dim marwolaethau o danau damweiniol mewn cartrefi yn ystod hanner cyntaf 2022/23, o'i gymharu â thri yn ystod yr un cyfnod yn y flwyddyn ariannol flaenorol. Roedd dau anaf difrifol mewn tanau damweiniol mewn cartrefi, o'i gymharu â 3 yn ystod yr un cyfnod yn 2021/22. Gostyngodd nifer y gwiriadau rhagofalus o 22 i 12, tra bod nifer y bobl a oedd angen cymorth cyntaf yn y fan a'r lle wedi gostwng o 22 i 14 hefyd.

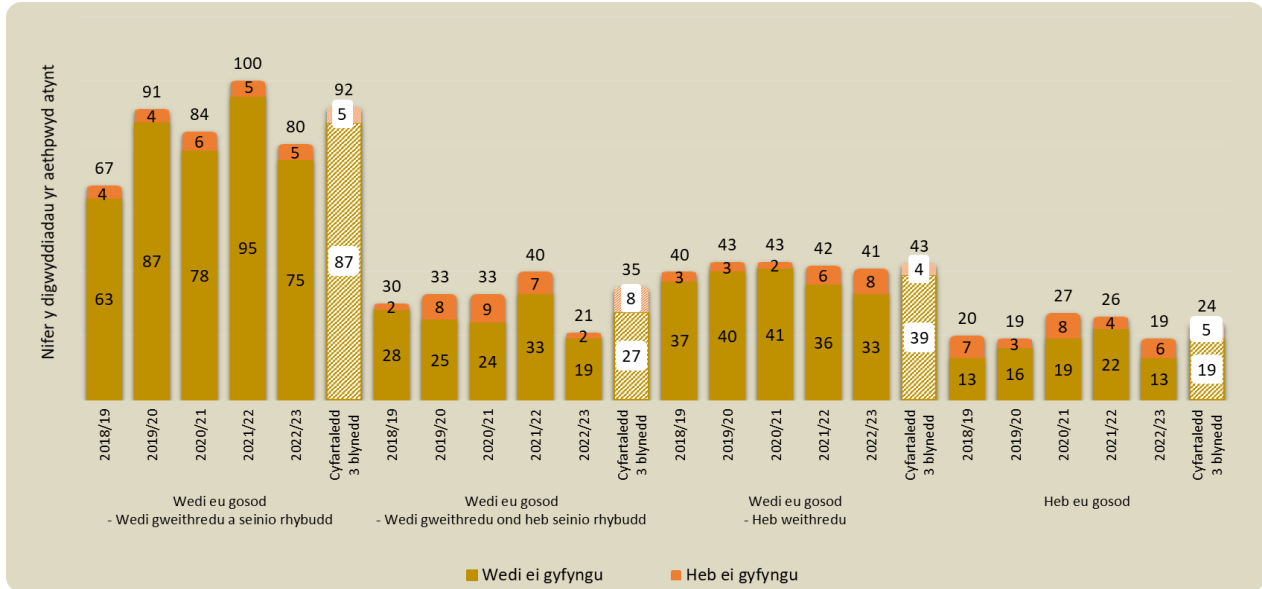
Difrifoldeb yr anaf	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Gwiriadau Rhagofalus	8	9	18	22	12
Cymorth Cyntaf	11	22	11	22	14
Mân Anafiadau	8	12	12	19	19
Anafiadau Difrifol	0	3	0	3	2
Marwolaethau	2	1	3	3	0
Cyfanswm	29	47	44	69	47

Categori	Blwyddyn	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Cyfanswm y cyfnod hyd yma	Newid hyd yma yn ystod y flwyddyn	Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	Newid hyd yma yn ystod y flwyddyn / cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
Anafiadau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	2022-23	10	37			47	↓ 19	51	↓ 4
	2021-22	43	23			66			
Marwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	2022-23	0	0			0	↓ 3		
	2021-22	3	0			3			

6 Larymau Mwg - Tanau Damweiniol mewn Cartrefi (ADFs)

- 6.1 Roedd larymau mwg/gwres yn bresennol yn y mwyafrif o danau damweiniol mewn cartrefi, er nad oedd pob un yn mynd ymlaen i weithio. Yn 19 o'r tanau damweiniol mewn cartrefi, nid oedd unrhyw synhwyrdd wedi'i osod.
- 6.2 Yn 161 o'r tanau damweiniol mewn cartrefi, roedd 140 wedi'u cyfyngu i'r ystafell lle cychwynnodd y tân, neu roedd difrod gwres/mwg yn unig.

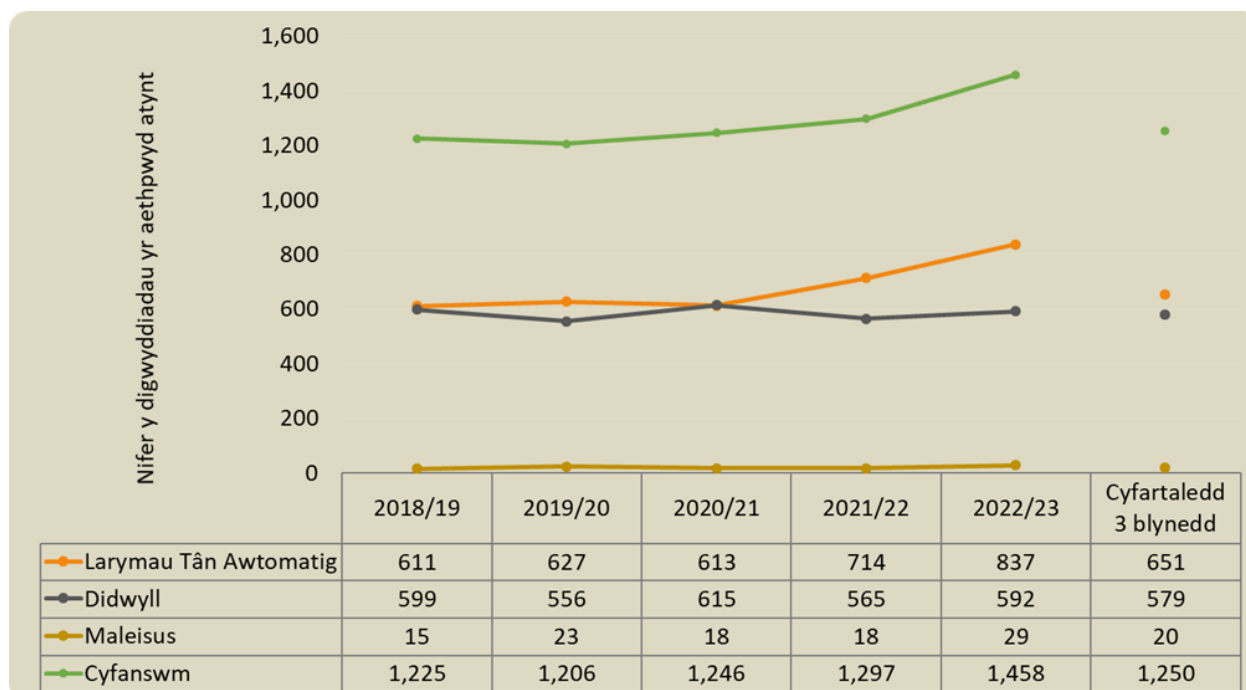
Categori	Blwyddyn	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Cyfanswm y cyfnod hyd yma	% y newid hyd yma yn ystod y flwyddyn	Cyfrataledd y 3 blynedd flaenorol	% y newid hyd yma yn ystod y flwyddyn/ Cyfrataledd y 3 blynedd flaenorol
Larwm mwg wedi osod ac wedi seinio a rhoi rhybudd	2022-23	36	44			80	↓ 20.0%	92	↓ 13.0%
	2021-22	54	46			100			
Larwm mwg wedi'i osod, wedi seinio ond heb rhoi rhybudd	2022-23	17	4			21	↓ 47.5%	35	↓ 40%
	2021-22	20	20			40			
Larwm mwg heb seinio	2022-23	22	19			41	↓ 2.4%	43	↓ 4.7%
	2021-22	26	16			42			
Larwm mwg ddim wedi'i osod	2022-23	6	13			19	↓ 26.9%	24	↓ 20.8%
	2021-22	13	13			26			

*Mae'r colofnau llwyd yn dangos: cyfrataledd y tair blwyddyn ariannol flaenorol (ar sail y cyfnod adrodd cyfatebol); canran y newid ar sail y gwahaniaeth rhwng y flwyddyn ariannol gyfredol a'r cyfrataledd tair blynedd.

7 Galwadau Diangen

7.1 Yn hanner cyntaf 2022/23 roedd 1,458 o alwadau diangen; cynnydd o 12.4% o 1,297 yn yr un cyfnod yn 2021/22. Roedd cynnydd o 17.2% mewn AFAs o 714 i 837. Cynyddodd galwadau diangen didwyll 4.8% o 565 i 592.

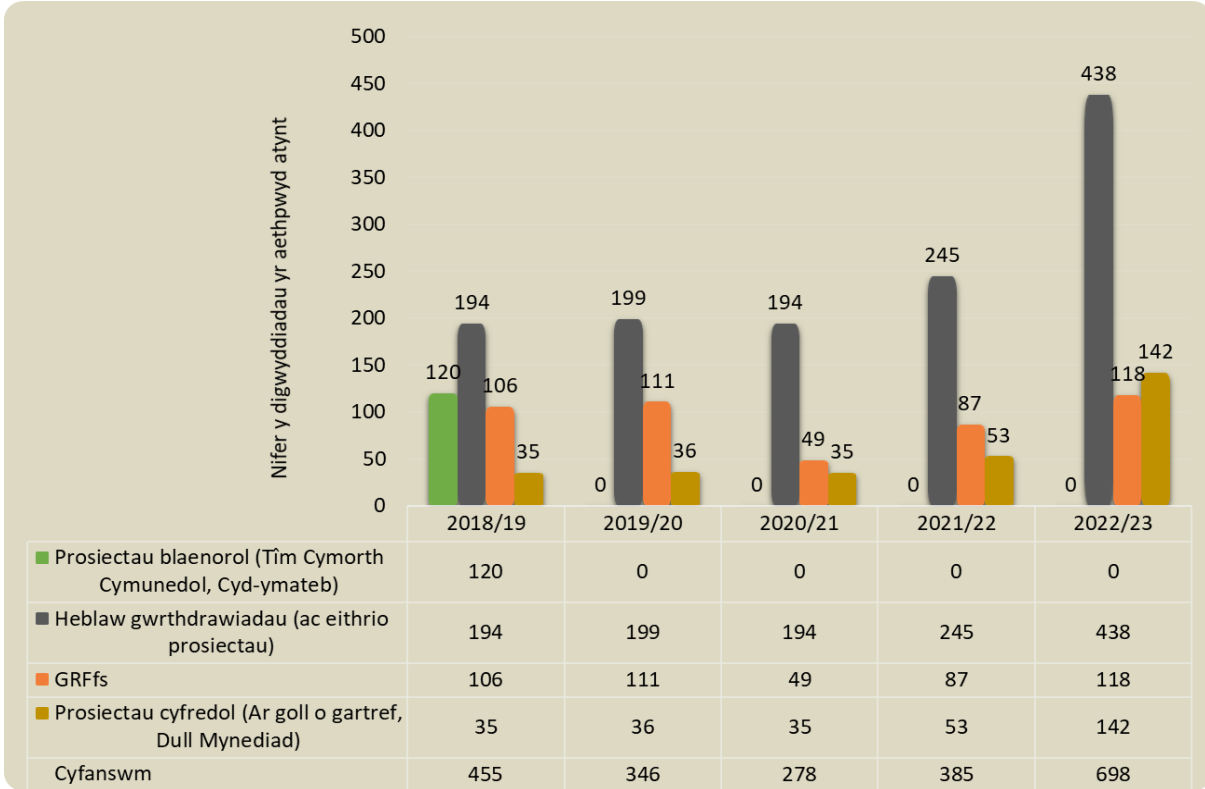
Categori	Blwyddyn	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Cyfanswm y cyfnod hyd yma	% y newid hyd yma yn ystod y flwyddyn	Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	% y newid hyd yma yn ystod y flwyddyn / Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
Yr holl alwadau diangen	2022-23	671	787			1,458	↑ 12.4%	1,250	↑ 16.6%
	2021-22	595	702			1,297			
AFA	2022-23	417	420			837	↑ 17.2%	651	↑ 28.5%
	2021-22	311	403			714			
Galwadau diangen didwyll	2022-23	240	352			592	↑ 4.8%	579	↑ 2.3%
	2021-22	278	287			565			
Maleisus	2022-23	14	15			29	↑ 61.1%	20	↑ 45%
	2021-22	6	12			18			

*Mae'r colofnau llwyd yn dangos: cyfartaledd y tair blwyddyn ariannol flaenorol (ar sail y cyfnod adrodd cyfatebol); canran y newid ar sail y gwahaniaeth rhwng y flwyddyn ariannol gyfredol a'r cyfartaledd tair blynedd.

8 Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig

8.1 Bu cynnydd o 81.3% i 698 yn y digwyddiadau gwasanaeth arbennig yn ystod hanner cyntaf 2022/23, o'i gymharu â 385 yn yr un cyfnod yn 2021/22. Bu cynnydd o 35.6% o 87 i 118 mewn gwrthdrawiadau traffig ar y ffordd, tra bod digwyddiadau 'Heblaw gwrthdrawiadau ar y ffordd' wedi cynyddu 94.6%, o 298 i 580.

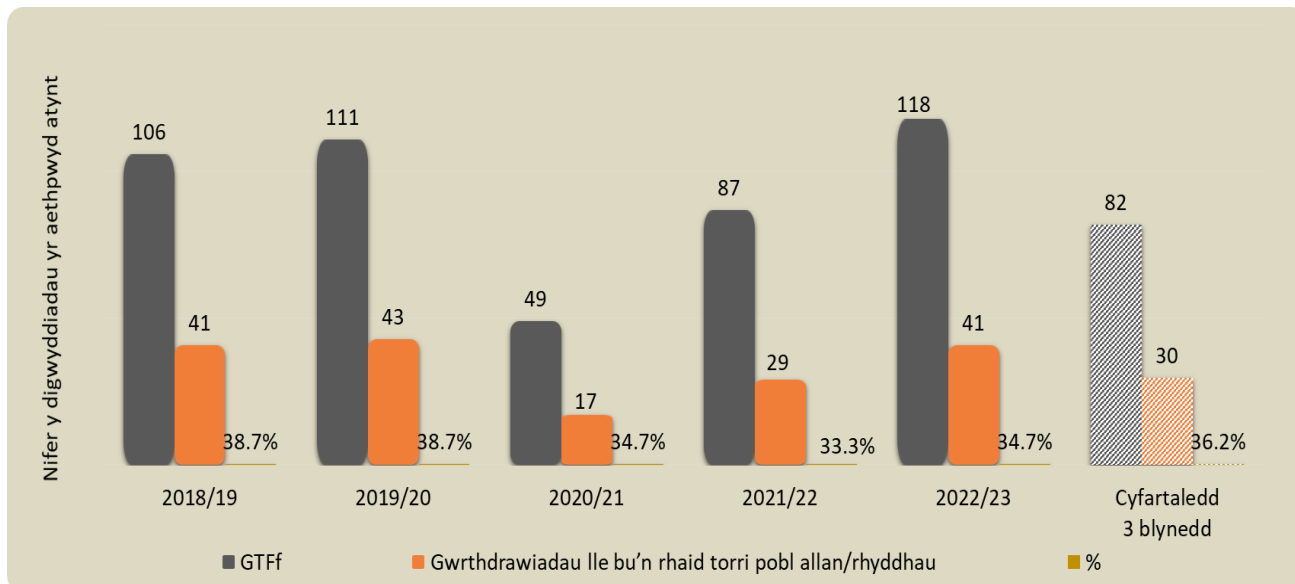
Categori	Blwyddyn	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Cyfanswm y cyfnod hyd yma	% y newid hyd yma yn ystod y flwyddyn	Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	% y newid hyd yma yn ystod y flwyddyn / Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
Cyfanswm yr holl Ddigwyddiadau Gwasanaeth Arbennig	2022-23	327	371			698	↑ 81.3%	336	↑ 107.7%
	2021-22	152	233			385			
Gwrthdrawiadau ar y Ffordd (RTC)	2022-23	53	65			118	↑ 35.6%	82	↑ 43.9%
	2021-22	31	56			87			
Heblaw Gwrthdrawiadau ar y Ffordd	2022-23	274	306			580	↑ 94.6%	254	↑ 128.3%
	2021-22	121	177			298			

*Mae'r colofnau llwyd yn dangos: cyfartaledd y tair blwyddyn ariannol flaenorol (ar sail y cyfnod adrodd cyfatebol); canran y newid ar sail y gwahaniaeth rhwng y flwyddyn ariannol gyfredol a'r cyfartaledd tair blynedd.

9 Gwrthdrawiadau ar y Ffordd a Thynnu'n Rhydd / Rhyddhau

9.1 O'r 118 gwrthdrawiad ar y ffordd a fynychwyd yn hanner cyntaf 2022/23, roedd 41 (34.7%) yn ymwneud â'r Gwasanaeth yn defnyddio offer i ryddhau o leiaf un person anafedig o'r cerbyd. Er bod 68 o ddigwyddiadau wedi arwain at anafiadau, dim ond mân anafiadau a gafodd mwyafrif yr anafedig.

118	O wrthdrawiadau ar y ffordd
68	O ddigwyddiadau lle'r oedd pobl wedi dioddef anaf
41	O ddigwyddiadau lle bu'n rhaid torri pobl allan / rhyddhau pobl

Difrifoldeb anafiadau *	Nifer o bobl
Archwiliad Rhagofalus	12
Cymorth Cyntaf	15
Man Anafiadau	52
Anafiadau - Difrifol	40
Marwolaethau	6
*Pan fo anafiadau oherwydd gwrthdrawiadau ar y ffordd ar gael - caiff y rhain eu cofnodi yn y system gofnodi fewnol yn yr un categori ag anafiadau tân	

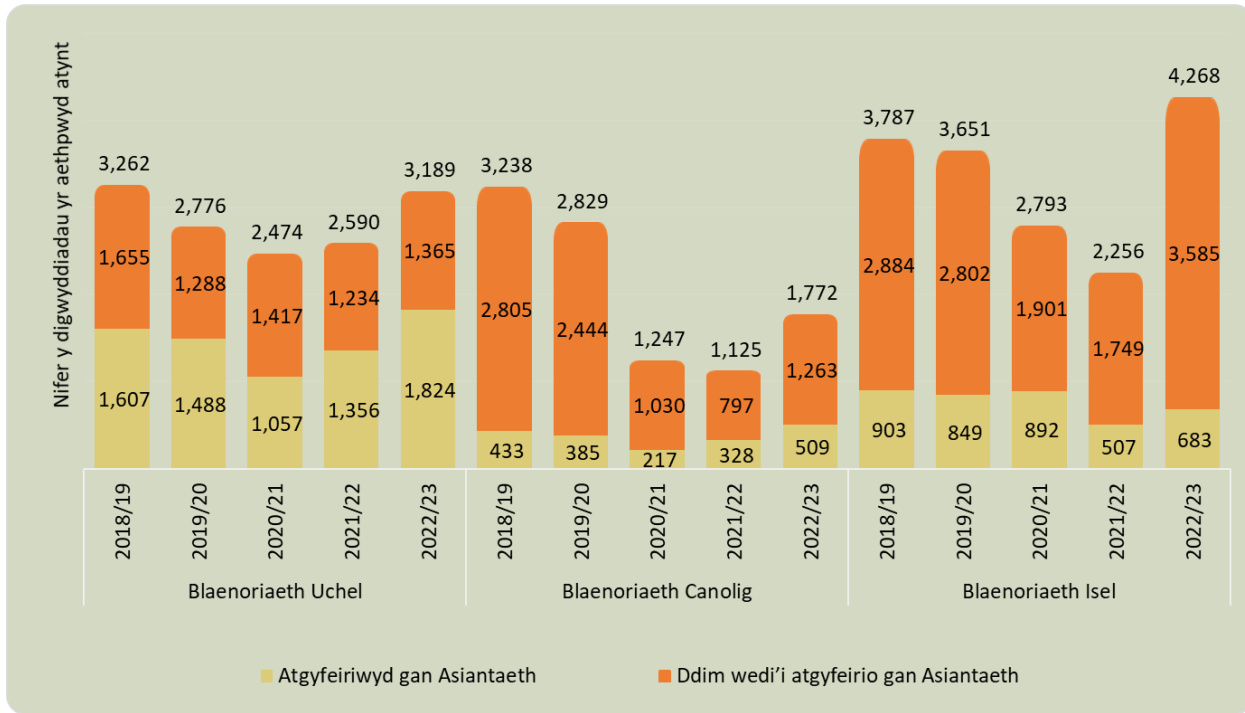
10 Monitro yn erbyn Amcan Gwella a Llesiant 1:

1.1 Cefnogi pobl i atal tanau damweiniol mewn cartrefi a chadw'n ddiogel os ydyn nhw'n digwydd.

10.1 Archwiliadau Diogel ac Iach

Cwblhaodd y Gwasanaeth 9,229 o Archwiliadau Diogel ac Iach yn ystod y cyfnod adrodd, gyda 3,016 (32.7%) ohonynt wedi'u cynnal mewn ymateb i atgyfeiriad gan asiantaeth bartner.

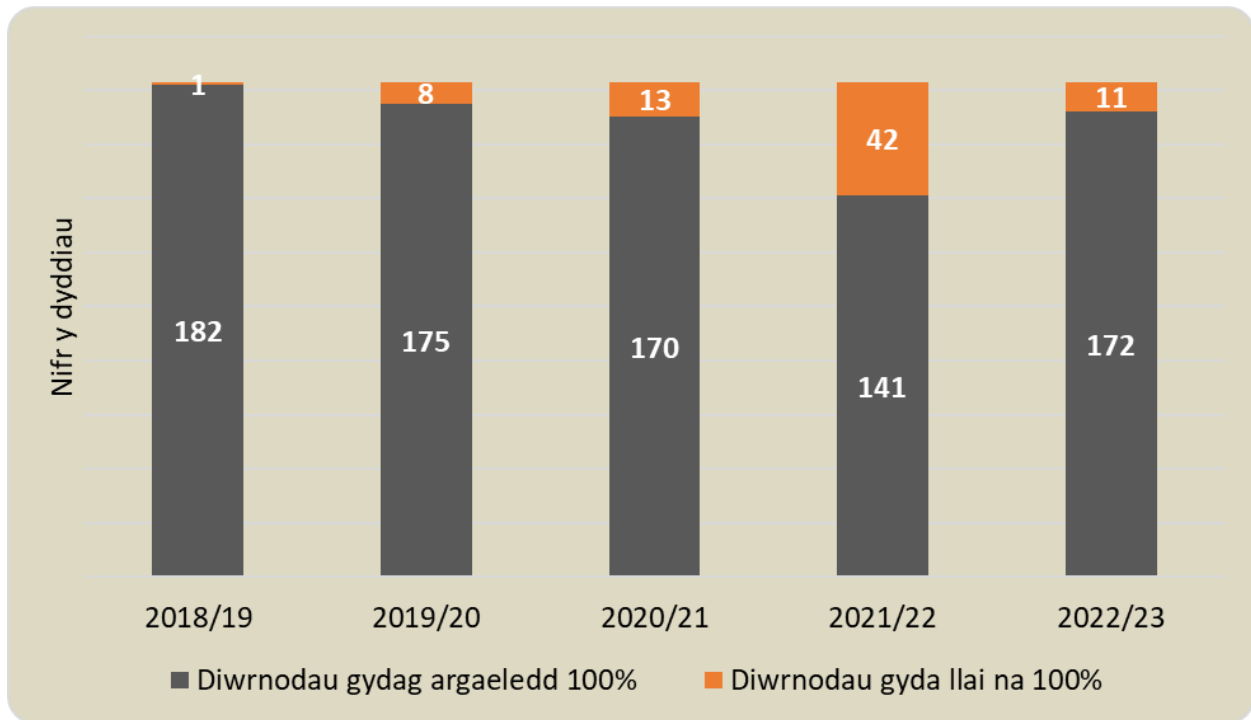

Categori	Blwyddyn	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Cyfanswm y cyfnod hyd yma	% y newid hyd yma yn ystod y flwyddyn	Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	% y newid hyd yma yn ystod y flwyddyn / cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
% o'r holl Archwiliadau Diogel ac Iach a gynhaliwyd ac a oedd wedi dod drwy atgyfeiriad gan sefydliad partner	2022-23	35%	30%			33%	↓ 4pp	33%	→ 0pp
	2021-22	40%	35%			37%			

*Mae'r colofnau llwyd yn dangos: cyfartaledd y tair blwyddyn ariannol flaenorol (ar sail y cyfnod adrodd cyfatebol); canran y newid ar sail y gwahaniaeth rhwng y flwyddyn ariannol gyfredol a'r cyfartaledd tair blynedd.

11 Argaeledd Arfaethdig 20 Gorsaf

11.1 Ar 172 (94%) allan o 183 diwrnod cafwyd safon gwasanaeth argaeledd 20 gorsaf - cynnydd o 22% ers yr un cyfnod yn 2021/22 (141 o ddyddiau - 77%).

Geirfa

Tanau	Mae pob tân yn cael ei roi o fewn un o dri chategori, sef prif danau, tanau eilaidd neu danau simnai.
Prif Danau	Dyma danau nad ydynt yn danau simnai, ac sy'n digwydd mewn unrhyw fath o adeilad (ac eithrio adfail), cerbydau, carafanau ac ôl-gerbydau, storffeydd y tu allan, cyfarpar a pheiriannau, eiddo amaethyddol a choedwigoedd, ac adeileddau eraill y tu allan, megis pontydd, blychau postio, twneli ayyb. Mae tanau yn unrhyw le yn brif danau os oes anafusion yno, os oes angen achub neu ddianc, felly hefyd danau yn unrhyw le yr aeth pump neu ragor o beiriannau tân atynt.
Tanau Eilaidd	Tanau eilaidd yw tanau nad ydynt yn danau simnai nac yn brif danau. Nid yw tanau eilaidd yn golygu anafusion, achub neu ddianc, a bydd pedair neu lai o beiriannau tân wedi mynd atynt. Fel arfer, tanau eilaidd yw tanau sy'n digwydd mewn lleoliadau megis tir agored, coed unigol, ffensys, polion telegraff, sbwriel a chynwysyddion sbwriel (ond nid banciau papur, a fyddai'n cael eu hystyried - yn yr un modd ag eiddo amaethyddol neu goedwigoedd - yn brif danau), dodrefn y tu allan, goleuadau traffig ayyb.
Tanau Simnai	Dyma danau mewn adeiladau sydd wedi'u meddiannu, lle mae'r tân wedi ei gyfyngu i'r simnai ei hun, hyd yn oed os oes gwres neu ddfrod oherwydd mwg yn ymestyn y tu hwnt i'r simnai ei hun. Nid yw tanau simnai'n golygu anafusion, achub neu ddianc, a bydd pedair neu lai o beiriannau tân wedi mynd atynt.
Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig	Dyma ddigwyddiadau lle nad oes tân, a lle mae angen peiriant neu swyddog, ac maent yn cynnwys: a) Argyfyngau lleol e.e. llifogydd, digwyddiadau traffig ar y ffyrdd, achub pobl, gwneud sefyllfa 'yn ddiogel' ayyb; b) Trychinebau mawr; c) Digwyddiadau domestig e.e. dŵr yn gollwng, pobl wedi eu cloi i mewn neu allan ayyb; a) ch) Trefniadau o flaen llaw i fynd i ddigwyddiadau, a allai gynnwys darparu cyngor ac archwiliadau.
Galwadau diangen (cyfarwyddyd cyffredinol)	Pan fo'r Gwasanaeth Tân ac Achub yn mynd i leoliad lle credir bod digwyddiad, ond o gyrraedd gwelir nad oes digwyddiad o'r fath yn bodoli neu wedi bodoli. Sylwer: os bydd y peiriant yn cael 'ei droi'n ôl' gan yr Ystafell Reoli cyn cyrraedd y digwyddiad, ni chyfrifir ei fod wedi troi allan, ac nid oes angen adrodd yn ei gylch.
Galwadau diangen – Maleisus	Dyma alwadau a wneir gyda'r bwriad o gael y Gwasanaeth Tân ac Achub i fynd i ddigwyddiad nad yw'n bodoli, gan gynnwys rhai bwriadol a lle amheuir eu bod yn faleisus.

Galwadau diangen – Didwyll	Dyma alwadau a wneir yn ddidwyll pan gredir bod y Gwasanaeth Tân ac Achub yn wir yn mynd at dân neu ddigwyddiad gwasanaeth arbennig.
Galwadau diangen – AFA	Dyma alwadau a ddaw gan larwm mwg ac offer diffodd tân. Maent yn cynnwys larwm yn canu trwy ddamwain neu pan fod larwm yn canu a rhywun yn galw'r Gwasanaeth Tân ac Achub fel mater o drefn oherwydd trefniant sefydlog, h.y. heb 'benderfyniad', er enghraifft gan ganolfan alwadau diogelwch neu rywun wedi ei enwebu o fewn sefydliad.
Adeilad - Cartrefi	Eiddo sy'n fan preswyl, h.y. wedi'i feddiannu gan aelwydydd, ac eithrio gwestai, hostel a strwythurau di-barhaol preswyl.
Adeilad - Amhreswyl	Eiddo megis ysbytai, swyddfeydd, siopau, ffatrïoedd, warysau, bwytai, sinemâu, adeiladau cyhoeddus, adeiladau crefyddol, adeiladau amaethyddol, gorsafoedd rheilffordd, siediau, carchardai.
Adeilad - Preswyl Arall	Eiddo fel gwestai, gwestai a sefydliadau preswyl busnesau gwely a brecwast, Cartrefi Nyrsio/gofal, neuaddau preswyl myfyrwyr.
Cerbyd (Ffordd a Thrafnidiaeth Arall)	Cerbyd ffordd, cerbyd rheilffordd, awyrennau, cwch.
Awyr agored	Caeau, glaswelltir, coetir, cynwysyddion sbwriel, blychau post.

Df – df